

แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น
ศกร.ตำบลกาเยาะมาตี
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบาเจาะ

ชื่อแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ โครงการพระราชดำริ

ที่ตั้ง บ้านปะลุกา หมู่ที่ ๕ ตำบลกาเยาะมาตี อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

พิกัด ๖.๕๕๕๗๔๐๑,๑๐๑.๖๓๔๓๗๑๖

ประวัติความเป็นมา โครงการฝายกาเยาะมาตี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านยะลุตง ม. ๒ ต.กาเยาะมาตี อ.บาเจาะ จ.นราธิวาสพระราชดำริ เนื่องด้วยวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการระบายน้ำยี่งอ อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส และ โครงการระบายน้ำไม้แก่น กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี และพื้นที่ในเขตโครงการระบายน้ำบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทาน ดังต่อไปนี้

"ควรพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในลำน้ำต่างๆ บริเวณเทือกเขาบูโดด้านทะเลและก่อสร้างระบบส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่นาบริเวณเชิงเทือกเขาบูโดจนจดขอบพรุบาเจาะ ตามความเหมาะสม ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงกับโครงการระบายน้ำพรุบาเจาะทำให้สามารถส่งน้ำ ระบายน้ำและบรรเทาอุทกภัยให้แก่พื้นที่นาตั้งแต่บริเวณเชิงเทือกเขาบูโดจนจดพรุบาเจาะได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอ่างเก็บน้ำห้วยหินอาบ ที่หมู่บ้านยะลุตง อำเภอบาเจาะทำเลที่สร้างอ่างเก็บน้ำมีความเหมาะสมสมควรพิจารณาวางโครงการเป็นอันดับแรกโดยเร่งด่วน เนื่องจากราษฎรได้สร้างระบบเก็บน้ำท้ายอ่างเก็บน้ำไว้แล้ว แต่ปัจจุบันฝายทดน้ำของราษฎรชำรุด ควรพิจารณาปรับปรุงฝายแห่งนี้พร้อมทั้งสร้างอาคารบังคับน้ำปากคลองส่งน้ำให้ถาวรต่อไป "

เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๓๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการฝายทดน้ำบ้านปาแดกือแย ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทาน ดังต่อไปนี้ " ควรพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างฝายทดน้ำกาเยาะมาตี ที่บริเวณบ้านกาเยาะมาตี ตำบลกาเยาะมาตี อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อจัดหาความช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกของราษฎรบ้านกาเยาะมาตีและบ้านใกล้เคียงให้มีน้ำใช้ทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี "

จุดเด่น ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง สามารถใช้น้ำในการบริโภคและเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี และสามารถตกปลาได้

รูปภาพประกอบ

แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น
ศกร.ตำบลบาเจาะ
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบาเจาะ

ชื่อแหล่งเรียนรู้ น้ำตกปาโจ - อุทยานแห่งชาติบูโด - สุโขทัย

ที่ตั้ง อุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย ๖๗ ถ.พิพิธปาโจ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ๙๖๑๓๐

พิกัด ๖.๕๐๐๖๓ , ๑๐๑.๖๓๖๐๖

ประวัติความเป็นมา

น้ำตกปาโจ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ของผืนป่าบูโด มีน้ำไหลตลอดปี มีน้ำตก ๔ ชั้น ชั้นแรกมีขนาดใหญ่และสวยที่สุด สายน้ำไหลตกจากลานผาหินกว้าง สูง ๖๐ เมตร ลงสู่แอ่งน้ำใหญ่ ในช่วงฤดูฝนน้ำตกปาโจจะยิ่งสวยงามมาก สภาพป่า เป็นป่าดิบชื้นที่สมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้หลายชนิด เช่น กะลอม หลุมพอ ฯลฯ ตามพื้นป่ามีหวาย ปาล์ม หลากหลายชนิด สัตว์ที่พบเห็นง่ายได้แก่ ค่างแว่นถิ่นใต้ นกกาฝากท้องสีส้ม เป็นต้นมีศาลาธารทัศน์ ซึ่งเคยเป็นพลับพลาที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสจังหวัดนราธิวาส และก้อนหินสลักพระปรมาภิไธยตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกปาโจ และก้อนหินขนาดใหญ่ที่จารึกลายพระหัตถ์พระปรมาภิไธยย่อ ภปร. และพระนามาภิไธยสิริกิติ์ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เก็บไว้เป็นที่ระลึกว่า ครั้งหนึ่งเคยเสด็จมาเที่ยวน้ำตกปาโจ

จุดเด่น

น้ำตกปาโจ เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นหน้าผาสูง ตั้งอยู่ที่บ้านปาโจ ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ สถานที่ท่องเที่ยวอันลือชื่อแห่งหนึ่งของ จังหวัดนราธิวาส เป็นส่วนหนึ่งของอุทยาน แห่งชาติบูโด - สุโขทัย น้ำตกปาโจ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ของผืนป่าบูโดที่มีน้ำตลอดปี แต่ในหน้าแล้งน้ำค่อนข้างน้อย ตัวน้ำตกมี ๔ ชั้น ชั้นแรกมีขนาดใหญ่และสวยที่สุด สายน้ำไหลตกจากลานผาหินกว้าง สูง ๖๐ เมตร ลงสู่แอ่งน้ำใหญ่ ในช่วงฤดูฝนน้ำตกปาโจจะยิ่งสวยงามมาก สภาพป่า เป็นป่าดิบชื้นที่สมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้หลายชนิด เช่น กะลอม หลุมพอ ฯลฯ ตามพื้นป่ามีหวาย ปาล์ม หลากหลายชนิด สัตว์ที่พบเห็นง่ายได้แก่ ค่างแว่นถิ่นใต้ นกกาฝากท้องสีส้ม เป็นต้น

มีศาลาธารทัศน์ ซึ่งเคยเป็นพลับพลาที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวเสด็จประพาสจังหวัดนราธิวาส และที่ตัวน้ำตกมีก้อนหินขนาดใหญ่สลักพระปรมาภิไธยตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกปาโจด้วย และลายพระหัตถ์พระปรมาภิไธยย่อ ภปร. และพระนามาภิไธยสิริกิติ์ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เก็บไว้เป็นที่ระลึกว่า ครั้งหนึ่งเคยเสด็จมาเที่ยวน้ำตกปาโจ

จุดที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์เด่นบริเวณน้ำตกปาโจ หรือบาโจ คือ มีใบไม้สีทองหรือ ย่านดาโอ๊ะ พันธุ์ไม้ชนิดนี้ถูกค้นพบเป็นครั้งแรกในโลกที่น้ำตกปาโจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ใบไม้สีทองเป็นไม้เลื้อย มีลักษณะใบคล้ายใบขิงหรือใบเสี้ยว แต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก บางใบใหญ่กว่าฝ่ามือ มีขอบหยักเว้าเข้าทั้งที่โคนใบ และปลายใบ ลักษณะคล้ายวงรีสองอันอยู่ติดกัน ทุกส่วนของใบจะปกคลุมด้วยขนกำมะหยี่เนียนนุ่ม มีสีทองหรือสีทองแดงเหลือบรุ้งเป็นประกายงดงามยามต้องแสงอาทิตย์ สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล พบเห็นได้บริเวณด้านหน้าของน้ำตก

อุทยานแห่งชาติน้ำตกปาโจ เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่ เวลา ๐๘.๐๐ น. -๑๖.๓๐ น.

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

อุทยานแห่งชาติบูโด - สุโขงปาดิ

โทรศัพท์ : ๐ ๗๓๕๓ ๐๔๐๖

อีเมล : budo.sungaipadi@gmail.com

รูปภาพประกอบ ๔-๖ ภาพ

แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบาเจาะ

ชื่อแหล่งเรียนรู้.....บ้านสวนชั้นโรงโตะปุเตะฮ์.....

ที่ตั้ง ๘๔/๑ หมู่ ๒ ตำบลบาเราะใต้ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส บ้านสวนชั้นโรงโตะปุเตะ และสวนเกษตรผสมผสาน ชื่อสินค้าและเพจ NAHLU BADO (นะห์ลุ บูโด) ติดต่อซื้อ สอบถาม และปรึกษา เฟส.ชูลกีฟลี โตะปุเตะ โทร. ๐๙๘-๒๐๘๙๑๘๘

พิกัด.....๖.๕๒๔๓๐๔ , ๑๐๑.๗๑๑๓๓๙.....

ประวัติความเป็นมา

เกษตรกรหนุ่ม นายชูลกีฟลี อาแว ที่มีความมุ่งมั่น ขยัน สามารถใช้พื้นที่บริเวณบ้านมาสร้างรายได้จากการเลี้ยงผึ้งชันโรงเองจาก ๑๐ ลังโรงเรือน ปัจจุบันขยายไปทั่วบริเวณบ้าน ซึ่งมีเกือบ ๑๐๐ ลังโรงเรือน จนสร้างรายได้ต่อยอดขายไม่ต่ำกว่า ๑ หมื่นบาทต่อเดือน และปัจจุบันได้ขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน

พร้อมมีการยืนยันการันตีคุณภาพของผึ้งชันโรง (สายพันธุ์อิตามา) และได้ชนิดน้ำผึ้งดอกไม้ป่าและสวนเกษตรผสมผสานจาก ๑.ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จากจังหวัดเชียงใหม่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖, ๒.การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งยุค ๔.๐ (Smart Bee)จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ และ ๓.เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภค จึงได้จดทะเบียนพาณิชย์เพื่อจำหน่ายน้ำผึ้งชันโรง และกล่องเลี้ยงชันโรง พร้อมจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร (ทุกชนิด) ที่สำคัญ ยังได้รับประกาศนียบัตร จาก YSF DOAE กรมส่งเสริมการเกษตร ประเมินและผ่านคุณสมบัติเป็น Young Smart Farmer ปี ๒๕๖๖

จุดเด่น

จุดเด่นของน้ำผึ้งชันโรง นะห์ลุ บูโด คือ เป็นน้ำผึ้งจากดอกเสม็ดขาว ซึ่งดอกเสม็ดขาวมีคุณค่ามากมายหลายอย่างตัวน้ำผึ้งจะออกเป็นสีเขียวมรกต เพราะว่ามีมาจากดอกเสม็ดขาว สรรพคุณต้านมะเร็ง รักษาออสไสมอร์ และสารที่ป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมอง ตามที่อาจารย์ที่มหาวิทยาลัย บอก

ประมวลภาพ แหล่งเรียนรู้.....บ้านสวนชั้นโรงโตะปุเตะฮ์.....

แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบาเจาะ

ชื่อแหล่งเรียนรู้ กลุ่มผ้าทอบ้านเชิงเขา

ที่ตั้ง หมู่ที่/หมู่บ้าน ๔ ตำบล ปะลุกาสามะ อำเภอ บาเจาะ จังหวัด นราธิวาส

พิกัด ๖.๖๑๖๐๑๒๐ , ๑๐๑.๖๑๑๗๖๕๓

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มทอผ้าบ้านเชิงเขา ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๑๘ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จพระราชดำเนินไปที่วัดเชิงเขา หมู่ที่ ๔ ตำบลปะลุกาสามะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ทรงมีพระราชดำริให้มีการฝึกฝนอาชีพการทอผ้าขึ้น เพื่อเป็นกลุ่มศิลปอาชีพ ได้ให้ครูมาสอนให้ชาวบ้านได้เรียนรู้การทอผ้า และได้นำผ้าที่ทอไปเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ และในปี ๒๕๕๙ ทางศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานได้ให้ชาวบ้านไปเรียนทอผ้าเพิ่มเติม จากนั้นได้จัดตั้งกลุ่มทอผ้าบ้านเชิงเขาขึ้นมา ปัจจุบันมีหน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุนและให้ความสำคัญการทอผ้าเป็นอย่างมาก ทำให้ชาวบ้านเชิงเขามีงาน อาชีพและมีรายได้

จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ (ประเภทเครื่องแต่งกาย)

- เป็นลายเชิงเขาที่สืบทอดมา
- ทุกครั้งที่สวมใส่ลายเชิงเขาทำให้สง่างาม สวย แบบไทยๆ
- มีการนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัย
- มีความละเอียดสวยงามและคงทน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กลุ่มผ้าทอบ้านเชิงเขา

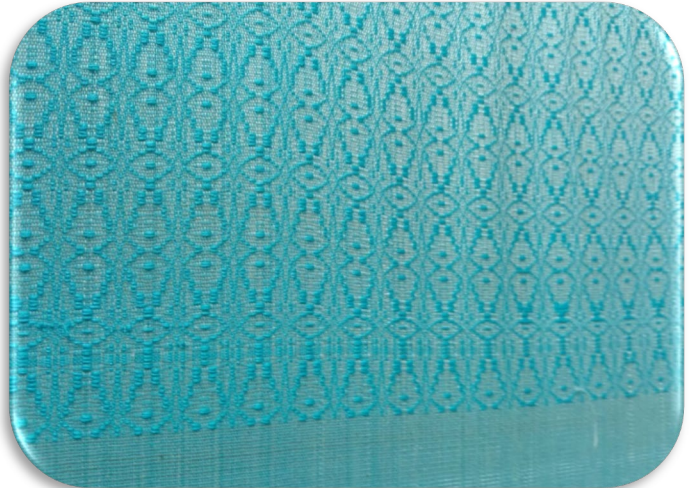
นางแสงจันทร์ วั่งแก้ว โทรศัพท์ : ๐๘๔-๘๖๑๑๔๕๔

รูปภาพลายผ้า

(ลายเชิงเขา)

(ลายพิกุล)

แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบาเจาะ

ชื่อแหล่งเรียนรู้.....เกษตรผสมผสานบ้านจำกอ.....

ที่ตั้ง ๑/๑ หมู่ ๑ ตำบลบาเจาะเหนือ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๗๐ โทร. ๐๙๙-๐๓๐๒๗๑๐

พิกัด.....๖.๕๗๑๐๔๗ , ๑๐๑.๖๓๙๐๐๖.....

ประวัติความเป็นมา

นายอับดุลเราะห์มัน หามะ ท่านชอบอาชีพทางการเกษตรชอบปลูกพืชผักโดยใช้พื้นที่บริเวณบ้านของตนเอง เพื่อบริโภคเหลือใช้ก็จะแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน และบางครั้งก็จะมีพ่อค้า-แม่ค้ามาขอซื้อ ต่อมาได้มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อขายและเป็นอาหาร เช่น วัว เป็ดเทศ ไก่ เมื่อปี๒๕๕๔ ได้มีหน่วยงานเกษตร และปศุสัตว์ มาต่อยอดเพื่อให้ความรู้ ก็ได้นำความรู้และแนวคิดจากการศึกษาดูงานพื้นที่ประสบความสำเร็จ และมาปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง จนประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน

จุดเด่น

ลักษณะที่โดดเด่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ประชาชนและนักศึกษาในพื้นที่ ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ศึกษาการทำเกษตรแบบผสมผสาน เช่น การเลี้ยงไหล การเลี้ยงปลาสลิดในบ่อซีเมนต์ การเพาะพันธุ์พืชพันธุ์ทุเรียนในถุงดำเพื่อจำหน่าย

ประมวลภาพ แหล่งเรียนรู้.....เกษตรผสมผสานบ้านจำปากอ.....

แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบาเจาะ

ชื่อแหล่งเรียนรู้.....ด้านเกษตร....

ที่ตั้ง หมู่ ๑ ตำบลลูโบะสาวอ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส บ้านสวนติดตาทุเรียน ติดต่อซื้อ สอบถาม และปรึกษา เฟส.นายยาฮยา ปะดอ โทร. ๐๖๓๙๓๘๓๗๐๐

พิกัด.....๖.๕๒๔๓๐๔ , ๑๐๑.๗๑๑๓๓๘.....

ประวัติความเป็นมา

ทุเรียนสามารถขยายพันธุ์ได้ทั้งส่วนของเมล็ด และส่วนของกิ่งก้าน (Vegetative part) ในส่วนของการใช้เมล็ดนั้น แม้ว่าจะเป็นวิธีที่ง่าย ไม่ต้องการเทคนิคหรือความชำนาญพิเศษ และให้ผลสำเร็จสูงแต่ไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากทุเรียนเป็นพืชผสมข้าม เมื่อขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด จึงเกิดปัญหาต้นพันธุ์ที่ได้ไม่เหมือนต้นแม่ นอกจากนี้ยังพบปัญหาต้นพันธุ์ไม่สม่ำเสมอ และต้องใช้เวลาปลูกนานจึงจะให้ผลการขยายพันธุ์โดยใช้ส่วนของกิ่งก้าน

จุดเด่น

จุดเด่นขยายพันธุ์โดยการติดตา การทาบกิ่งแบบประกบ (approach grafting) แบบเข้าลิ้น (whip or tongue grafting) และแบบลิ้ม (wedge grafting) สำหรับในประเทศไทย วิธีขยายพันธุ์ทุเรียนที่นิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การทาบกิ่งแบบปาด (spliced approach grafting) และการเสียบยอด (apical cleft grafting)